

# Maalta kaupunkiin – Jeep Compass Limited 4x4

Maastureiden isoisa tai kaikkien maastureiden äiti on kulkenut pitkän tien, sodan ja rauhan tien. Silloin ennen ei ollut muita maastureita, oli vain jeepejä. Sitten alkoivat muutkin automerkit valmistaa maastureita eli jeepejä. Mutta mistä tulee Jeepin nimi.

**Y**hdysvaltojen valmistautuessa maailmansotaan kehitettiin moottoripyöriä korvaamaan maastokelpoinen pieni ja ketterä nelipyörä, jonka valmistajaksi ankan kilpailuttamisen jälkeen selvisi Willys-Overland. Jeep-nimi saattoi tulla kirjaimista GP (General Purpose) amerikkaksi lausuttuna. Sotajeeppiä valmistettiin yli 600 000 kappaletta.

**Willys rekisteröi Jeepin** tavaramerkikseen 1950. Nimen omistus on siirtynyt Willykseltä Kaiserin ja AMC:n kautta Chryslerille ja kuuluu siten nykyään DaimlerChryslerille. Jeepejä valmistetaan yhdeksässä maassa yhteensä n. 600 000 vuodessa, Compassit kuitenkin tehdään USA:ssa Illinoisin osavaltiossa.

**Jeepin uusin Compass-malli** on maasturin näköinen henkilöauto tai henkilöauton pohjalle rakennettu vapaa-ajan kulkuneuvo. Näitä kevyitä maastureita voisi kutsua vaikka cityreiksi, USA:ssa niitä sanotaan crossovereiksi (CUV, crossover utility vehicle). Ne selviytyvät melko hyvin maastossakin ja hinaamisessakin, koska niissä on 4-veto, mutta eivät ne ole enää varsinaisia maastureita. Ainakin isoissa maissa tällaiset henkilöautojen ominaisuuksilla varustetut maasturin näköiset autot menevät hyvin kaupaksi, koska ne ovat edullisempia hankkia ja käyttää kuin varsinaiset maasturit.

**Jeep Compassin aktiivisesta eli ajoturvallisuudesta** on pyritty huolehtimaan varsinkin, kun henkilöautoja korkeampien maastureiden kaatumisia on tapahtunut Yhdysvalloissa liian usein. Compassissa



on aktiivinen, kokoaikainen nelivetöjärjestelmä ihan jokapäiväiseen käyttöön, myös suomalaisen talvisissa keleissä, kuten lumella. Neliveto suositellaan lukittavaksi paksussa lumessa, hiekassa ja varsinaisessa maastossa. Sekä kokoaikainen että lukittu neliveto pitävät sisällään jarrun käyttökontrollin (BTC), kuljettajan kontrolloiman kolmivaiheisen elektronisen hallintajärjestelmän (ESP), jarruassistentin (BA), elektronisen kaatumisriskin vähentäjän (ERM) ja lukkiintumattomat jarrut (ABS) varustettuna epätasaisen tien tunnistimella.

**Compass on varustettu automaattisella nelivetöjärjestelmällä** (Freedom Drive I), joka on aktiivinen jatkuvasti. Sen voi myös lukita. Nelivetoa suositellaan käytettäväksi huonoissa keliolosuhteissa, kuten lumisella tai vetisellä alustalla samoin kuin paksulla hiekalla. Taka-akselin tasauspyörästössä on elektronisesti ohjattu kytkin ECC, joka välittää voiman takapyörille kaksivaiheisen kytkimen kautta. Kytkimen elektromagneettinen ensiöpuoli ohjaa varsinaista takapyörille voimaa siirtävää kytkintä. Ohjainyksikkö haistelee ajoneuvon nopeutta, kiihtyvyyttä, kääntökulmaa ja pyörien pitoa, joiden perusteella

se jakaa voimaa taka-akselille. Ohjainlaite toimii saumattomasti yhteen ESP:n, ABS:n ja BTC:n kanssa.

Jeep Compassin nelivetöjärjestelmän sähköisen lukon kytkeytymisen ei edellytä etu- ja taka-akselin välillä pyörimisnopeuksien eroa. Freedom Drive I ennakoii ajotilanteita ja vastaa niihin lisäämällä vetoa takapyörille tarvittaessa – tällaisia tilanteita voivat olla esim. voimakas kaasupolkimen painallus tai pidon katoaminen etupyöriltä. Toimissaan vain tarvittaessa järjestelmä pienentää polttoaineen kulutusta. Neliveto kytketään aktiiviseksi vetämällä pienestä kromatusta T-kirjaimen näköisestä vivusta. Näin saadaan voimaa siirtymään taka-akselille tarvittaessa jopa 60 %. Tämä toiminta on aktiivinen aina 56 km/h saakka, jonka jälkeen järjestelmä kytketään automaatti-toiminnolle. Kun vauhti putoaa alle 48 km/h ja T-vipuun ei ole tässä välissä koskettu, järjestelmä aktivoituu uudestaan.

**Kun nelivetopakko on päällä**, aktivoituu auton ABS-jarrujärjestelmä Off Road-toiminnolle, jolloin pyörä pysyy jarrutettaessa lukittuna pidemmän ajan kuin muuten. Tämä auttaa etenkin jarrutettaessa pehmeällä alustalla, jolloin renkaan eteen

kasaantuu maata tai lunta ja auto pysähtyy nopeammin. Tämä on todella merkittävä parannus ABS:ään, joka tavanomaisesti toimii huonosti esimerkiksi lumisella tiellä.

Aktiivista ajoturvaa voi Compassiin hankkia lisävarusteena saatavalla rengaspainemonitorilla, sen ja himmenevän taustapeilin hinta on 450 euroa. Vaihtelevissa olosuhteissa rengaspainekin saattaa yllättäen olla liian alhainen vaikkapa vain kovasta pakkasesta johtuen. Liian matalat rengaspaineet kun aiheuttavat ajo-ominaisuuksien huonontumista sekä polttoaineen ja renkaiden kulutuksen kasvua.

**Compassin passiivinen eli törmäysturva** on saanut USA:n törmäystestin sivutörmäyksessä viisi tähteä, etutörmäystestissä tähtiä tuli neljä. Sivutörmäyssuojauksesta on huolehdittu mm. teräksisellä ultra high-strength tangolla, joka on sijoitettu takaistuimen alle. Sivutörmäyssuojasta huolehtivat luonnollisesti omalta osaltaan paksut ovet. Etupenkkiäisiä suojaa kaksi monivaiheisesti täyttyvää turvatyynyä ja 3-pisteturvavyöt, joita pitäisi käyttää aina ajossa, koska turvatyyny yksinään eivät alkuunkaan riitä. Etuistuinten võissä on löysyyttä poistavat esikiristimet ja voimanra-

joittimet. Sivutörmäyksessä suojaavat turvavöiden lisäksi turvatyynyverhot, jotka suojaavat sekä edessä että takana istuvia.

Compassia saa kahdella moottorilla, joko tehtaalla 2,4-litraisella bensiinillä tai Volkswagenin 2-litraisella turbodieselillä. Bensiinimoottorin teho 170 hv ja dieselin 140 hv. Ajokimme oli bensiiniversio. Autossa oli automaattivaihteisto ja sehän sopii, kun vaihteita sentään oli kuusi eteenpäin ajoon. Vaihteistoa todella voi sanoa portaattomaksi, vaihtoja ei huomaa. Vaihdekeppihän automaattivaihteisssakin kuitenkin on, koska pitää päästä eteenpäin ja taaksepäin ja lisäksi on vapaa-asento sekä pysäköinti. Vaihdekepillä voi itsekin vaihtaa eteenpäin ajossa ja se voi olla joskus ihan tarpeen. Compassin automaatti oli kuin automaatin ja manuaalin hyvä yhdistelmä, voit ajaa tavallisesti automaattilla, mutta jos jostakin syystä tarvitset manuaalia, sekin on mahdollista. Varsinkin moottorijarrutuksen saa toimimaan hyvin näppärästi etusormella naputtelemalla vaihdevipua, vipstaakia eli joistikkia tarvittavan määrän. Mittarista näet, mikä vaihde on päällä.

**Erinomaisen automaattivaihteiston lisäksi** Compassissa on mainio jousitus, jokaisella neljällä pyörällä on oma riippumattomasti toimiva kaasuisen vaimentimella varustettu jousitus. Ohjaus on nopea. Jäähdytyksellä varustetut jarrut eivät lämpene eikä niissä siten pitäisi tapahtua heikentymistä. Renkaat olivat riittävän isot kitkarenkaat, ääntähän niistä moottoritiellä lähtee, mutta ei nyt aivan liika häiritsevästi. Radio suurine kaiuttimineen auttaa meluntorjuntaan. Maastossa Compassilla pääsee ihan riittävästi, ainakin sen mitä kaupunkilainen tarvitsee ja saa maastossa enää liikua. Jeep on tehnyt kilpailukykyisen uuden jeeppin.

Matti Koivurova